

TALOUSNEUVOSTO

5.9.2019

Kokousmuistio 1/2019

Aika 3.9.2019 klo 8.00–9.30

Paikka Säätötal

Läsnä Rinne Antti, puheenjohtaja
Lintilä Mika, varapuheenjohtaja
Andersson Li
Eloranta Jarkko
Fjäder Sture
Harakka Timo
Kosonen Hanna
Kulmuni Katri
Marttila Juha
Mikkonen Krista
Ohisalo Maria
Paatero Sirpa
Palola Antti
Pekonen Aino-Kaisa
Pentikäinen Mikael
Rehn Olli
Romakkaniemi Juho
Hetemäki Martti (at.)
Luoma Raimo (at.)
Rahkola Joonas (at.)
Sinko Pekka (s.)

1 Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 8.00 ja toivotti uudet ja vanhat jäsenet tervetulleeksi alkaneen hallituskauden ensimmäiseen kokoukseen. Hallituksella on edessään mittava työsaika ja neuvosto tarjoaa erinomaisen foorumin sparrata ja pohtia yhdessä eri tahojen kanssa, miten talouteen ja talouspolitiikkaan liittyviä asioita viedään eteenpäin. Puheenjohtaja muistutti neuvoston keskustelujen olevan luottamuksellisia.

Puheenjohtaja totesi päivän asialistalla olevan kaksia asiaa: talouden tilannekuva ja talousneuvoston työn suuntaaminen. Talouden tilannekuvasta alustaa pääjohtaja Olli Rehn. Samassa yhteydessä valtiovarainministeri Lintilä käyttää puheenvuoron budjetin valmistelusta. Keskustelu talousneuvoston työn suuntaamisesta hallituskaudella käydään kutsun mukana toimitetun taustamuistion pohjalta.

2 Talouden tilannekuva

Olli Rehn tarkasteli esityksessään (liite 1) taloudellisen toimintaympäristön ja Suomen talouden näkymiä. Maailmantaloutta leimaa epävarmuus; maailmankaupan ja teollisuustuotannon kasvuvauhdit hidastuneet jyrkästi. Yhdysvaltojen ja Kiinan välinen kauppa-kiista kärjistymässä ja niiden keskinäinen kauppa on jo supistunut selvästi.

Euroalueen talous kasvaa vain reilun prosentin tänä vuonna ja paineet korjata ennustetta alaspäin ovat olemassa. Vahvasti kasvua tukevaa rahapolitiikkaa tarvitaankin euroalueella vielä pidemmän aikaa. Suomessakin talouden näkymät ovat heikentyneet ja ennusteita korjataan alaspäin. Vientimarkkinoiden näkymät ovat heikentyneet edelleen kesän aikana.

Työllisyyden kasvu on seisahtunut. Työllisyysasteen nostamiseksi tarvitaan joukko samaan suuntaan vaikuttavia toimenpiteitä kysynnän ja tarjonnan tukemiseksi sekä niiden yhteensopivuusongelmien lieventämiseksi. Suomessa on syytä varautua heikompaan suhdanteeseen sekä ikääntyvän väestön hoito- ja hoivatarpeen lisääntymiseen asettamalla tavoitteeksi julkisen talouden kestävyuden vahvistaminen ja työllisyysasteen nostaminen pohjoismaiselle tasolle.

Mika Lintilä valotti valtion talousarvion valmistelun lähtökohtia ja tavoitteita. Kansainvälisen talouden epävarma tilanne korostaa vakauttavan budjetin tarvetta. Budjetissa painottuvat sekä perusturva että ympäristöasiat. Hallitusohjelman haastavat työllisyys- ja julkisen talouden tasapainotavoitteet asettavat raamit julkisen talouden kehitykselle pidemmällä aikavälillä.

Keskustelussa nousi esiin muun muassa seuraavia näkökulmia:

- Kansainvälisen talouden epävarmuus tiedostettiin hallitusohjelmaa laadittaessa. Vastasyklinen finanssipolitiikka pyrkii osaltaan lieventämään suhdannevaihtelua, mutta varsinaiset toimenpiteet tähtäävät rakenteellisen työllisyyden kohottamiseen.
- Elvytys ei tehoa, jos osaavaa työvoimaa ei ole saatavilla. EU-tason finanssipolitiikan koordinaatio korostuu taantumän voimistuessa.
- Alkava työmarkkinakerros on lähivuosien talouskehityksen kannalta avainasemassa. Asetelmat ovat monessa suhteessa hyvin haastavat liittyen mm. ajoitukseen. Olisi tärkeää sopeuttaa palkkaratkaisut heikkenevään suhdanteeseen.
- Tanskan malliin kuuluu olennaisena osana heikko irtisanomissuoja, mutta toisaalta myös tehokkaat palvelut. Tanskassa työvoiman liikkuvuus on parempaa mm. maan pienemmästä koosta johtuen. Alueellista liikkuvuutta on meilläkin syytä edistää.
- Koulutustason nousun pysähtyminen ja jopa lasku on työllisyydenkin näkökulmasta huolestuttava ilmiö, johon tulee puuttua. Samalla tulisi pohtia miten koulutusjärjestelmä voisi paremmin vastata työmarkkinoiden yhteensopivuusongelmiin ml. aikuiskoulutuksen ja elinikäisen oppimisen kehittäminen.

3 Talousneuvoston työn suuntaaminen hallituskaudella

Puheenjohtaja totesi hallitusohjelman yhtenä tärkeänä tavoitteena olevan hiilineutraaliisuuden saavuttaminen vuoteen 2035 mennessä. Tämä edellyttää talouden laajamittaista rakennemuutosta, johon liittyy sekä uhkia että mahdollisuuksia. Edessä oleva muutos voi aiheuttaa kansalaisissa ymmärrettävää huolta. Tähän on tärkeää vastata lisäämällä luottamusta siihen, että ilmastoystävälliseen yhteiskuntaan voidaan siirtyä oikeudenmukaisella ja kestäväällä tavalla. Talousneuvostotyön kantava teema hallituskaudella tulee olemaan tämän problematiikan pohtiminen ja luottamusta lisäävien ratkaisujen etsiminen.

Keskustelussa nousi esiin muun muassa seuraavia näkökantoja:

- Ilmastopolitiikan tueksi tarvitaan uusia ja täydentäviä mittareita, joilla voidaan seurata ilmastopolitiikan toteutumista osana talouspolitiikkaa.
- On tärkeää huolehtia siitä, ettei ”keltaliivien” kaltaiselle ilmastopolitiikan vastaiselle liikehdinnälle synny tarvetta Suomessa.
- Yhteiskunnallinen tehokkuus on syytä huomioida ilmastotoimien kohdentamisessa ja mitoituksessa: kustannuserot eri toimien välillä voivat olla huomattavia.
- Työllisyysnäkökulma on syytä ottaa huomioon myös ilmastopolitiikassa.
- Teknologinen kehitys myös ilmastosektorilla on nopeaa ja sen ennakointi korostuu.

Ajan puutteen vuoksi todettiin, että jäsenet voivat toimittaa vastaukset taustamuistiossa esitettyihin kysymyksiin kirjallisesti sihteeristölle kuluvan viikon aikana (vko 36). Sihteeristö laatii niiden pohjalta yhteenvedon, joka toimitetaan jäsenille.

4 Kokouksen päättäminen

Talousneuvoston seuraava kokous pidetään 23.10.2019 klo 8.00–9.30 Säätytalossa. Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 9.30.

Pekka Sinko
talousneuvoston pääsihteeri